

Szanowni Czytelnicy,

w tegorocznym pierwszym numerze „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie / Cracow Review of Economics and Management” znalazło się osiem artykułów, których problematyka mieści się w zakresie dyscyplin z dziedziny nauk społecznych. Otwiera go opracowanie autorstwa Marcina Potrykusa, którego tematem jest reakcja wybranych rynków kapitałowych na informacje o rosnącej liczbie przypadków zachorowań na COVID-19. Na podstawie przeprowadzonej analizy zdarzeń stwierdzono, że na zachowania inwestorów większy ujemny wpływ wywierała mała liczba pojawiających się przypadków i wysoki poziom niepewności związany z pandemią niż duża liczba przypadków i równoczesne lepsze rozumienie istoty wspomnianej pandemii.

W drugim artykule Olena Brintseva przedstawia wyniki analizy porównawczej inwestycji w kapitał ludzki w Polsce i w Ukrainie. W badaniach wykorzystano metodę kosztową do określenia wartości kapitału ludzkiego oraz metodę analizy porównawczej. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono niską efektywność inwestycji w kapitał ludzki w Ukrainie, wynikającą z ujemnej dynamiki gospodarczej, a także z niskich wydatków publicznych na edukację i opiekę zdrowotną. W konkluzji autorka stwierdza, że skorzystanie z polskich doświadczeń może przyczynić się do poprawy efektywności inwestycji w kapitał ludzki w Ukrainie.

W kolejnym artykule Mariusz Chmielewski, Ewa Malinowska, Renata Płoska i Joanna Próchniak przedstawiają wyniki badań, których celem było ustalenie, czy młodzi konsumenci, kupując żywność, kosmetyki i odzież, biorą pod uwagę aspekty zrównoważonego rozwoju. Na podstawie internetowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród studentów autorzy stwierdzili, że badani, podejmując decyzje zakupowe, w umiarkowanym stopniu uwzględniają kryteria zrównoważonego rozwoju. W największym stopniu takie zachowania konsumenckie wystąpiły w przypadku zakupów żywności, a w najmniejszym przy zakupach odzieży.

Przeszkody w nabywaniu mieszkania przez młodych ludzi analizują w swoim artykule Łukasz Strączkowski i Piotr Bartkowiak. W wyniku przeprowadzonych badań wśród badanych osób potwierdzono dużą chęć posiadania mieszkania na własność oraz jego istotne znaczenie dla zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa

i planów założenia rodziny. Podkreślono, że młode osoby odczuwają istnienie przeszkód w nabywaniu mieszkań, a także wskazano na występowanie barier ekonomicznych związanych z ich cenami oraz wysokością zarobków. Wymieniono również inne czynniki utrudniające zakup mieszkania.

Paulina Śmiałek-Liszczyńska porusza w swoim artykule zagadnienie nadużyć ze strony pracowników zatrudnionych w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Na podstawie przeglądu literatury oraz analizy źródeł zastanych poświęconych nadużyciom pracowniczym stwierdzono, że nadużycia te są wykrywane przypadkowo, np. podczas rotacji pracowników lub zmian procedur wewnętrznych, oraz że najczęściej stosowanym narzędziem ich wykrywania są rutynowe audyty wewnętrzne. W konkluzji autorka wskazuje na potrzebę podejmowania działań ograniczających występowanie wspomnianych zjawisk, zarówno poprzez kształtowanie etycznych zachowań, jak i poprzez działania organizacyjne ułatwiające zgłaszanie nadużyć.

W kolejnym artykule poświęconym małym i średnim przedsiębiorstwom Dorota Kędzior i Marcin Kędzior analizują czynniki determinujące strukturę kapitału MŚP funkcjonujących w branży handlowej. Na podstawie przeglądu literatury oraz analizy danych statystycznych autorzy stwierdzili, że badane firmy tworzą strukturę kapitału zgodnie z teorią kolejności wyboru źródeł finansowania. Za najważniejsze czynniki determinujące strukturę kapitału w tych przedsiębiorstwach uznano strukturę aktywów, wiek przedsiębiorstwa oraz jego wielkość.

Rozważania podjęte w artykule autorstwa Barbary Danowskiej-Prokop wpisują się w problematykę badania zależności między poziomem uprzemysłowienia a systemem ubezpieczeń społecznych. Kwestia ta została omówiona na przykładzie wpływu podziału górnos Śląskiego obszaru plebiscytowego na górnicze ubezpieczenia brackie w województwie Śląskim w latach 1922–1926. Na podstawie analizy materiałów źródłowych ustalono, że pogorszenie kondycji finansowej górniczych ubezpieczeń brackich działających w górnos Śląskiej części województwa Śląskiego po 1922 r. było efektem zapóźnienia gospodarczego państwa polskiego.

Artykułem zamykającym ten numer „Zeszytów Naukowych” jest opracowanie Krzysztofa Błońskiego mające charakter metodyczny. Autor przedstawił kwestię wykorzystania netnografii w procesie budowy kwestionariusza ankietowego. Na przykładzie badania minimalizmu konsumentów przedstawiono możliwości zastosowania wyników badań netnograficznych do tworzenia pytań w kwestionariuszu ankiety. Zdaniem autora wykorzystanie netnografii umożliwiło uzyskanie bezpośrednich informacji od badanych, co wraz z przeglądem literatury przyczyniło się do precyzyjnego sformułowania pytań ankietowych.

Przybliżając problematykę artykułów składających się na pierwszy w 2023 r. numer „Zeszytów Naukowych”, chciałbym podkreślić, że zawarte w nich wyniki

dociekań teoretycznych i badań empirycznych dotyczą aktualnych problemów analizowanych w różnych kontekstach. Pozostaje mi więc zachęcić do zapoznania się z nimi w nadziei, że będą pomocne w pracy naukowej, a także zainspirują do krytycznej refleksji i dalszych badań.

Prof. dr hab. Aleksy Poczowski
Redaktor naczelny